

ВИСОКА СПОРТСКА И ЗДРАВСТВЕНА ШКОЛА
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА

ПРВА ПОМОЋ И БЕЗБЕДНОСТ У СТРЕЛИЧАРСТВУ

СЕМИНАРСКИ РАД НА ПРОГРАМУ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА

ПРОФЕСОР

др Драган Ђурђевић, професор

КАНДИДАТ

Миљан Радичевић

Београд, 2025. година

САДРЖАЈ

Увод	3
1. Опасности и ризици у стреличарству	3
1.1. Спољашње повреде	3
1.2. Мишићно-скелетне повреде	4
2. Основни принципи прве помоћи у стреличарству	5
2.1. Почетни преглед и процена ситуације	5
2.2. Указивање прве помоћи код типичних повреда	5
3. Превенција повреда и мере безбедности	6
3.1. Техничке мере и опрема	6
3.2. Обука и понашање стреличара	6
4. Закључак	6
Литература	6

УВОД

Стреличарство је спорт прецизности, концентрације и контроле покрета. Иако спада у спортове са нижим ризиком од повреда, небезбедно руковање луком и стрелом, као и неадекватна припрема тела, могу довести до различитих повреда. Циљ овог рада је да прикаже најчешће врсте повреда у стреличарству, основне мере прве помоћи и безбедносне протоколе који треба да се поштују како би се спречиле озледе и обезбедила сигурност свих учесника.

---

1. ОПАСНОСТИ И РИЗИЦИ У СТРЕЛИЧАРСТВУ

1.1. Спољашње повреде

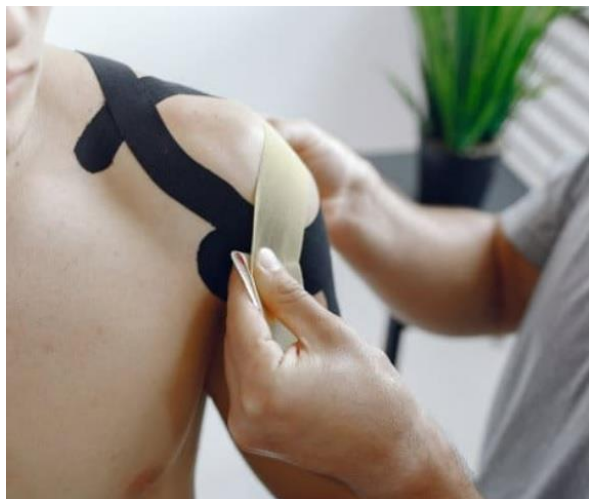
Стреличарство подразумева употребу оштрих предмета – стрела, што носи ризик од повреда пробадањем, посекотина или убода, нарочито у случајевима када се не поштују правила безбедности на терену. Повреде овог типа настају услед:

- нехотичног испаливања стреле,
- присуства особа у зони мете,
- неисправне опреме (лукови, стреле, тетиве).

Најозбиљније последице могу настати уколико стрела погоди витални део тела. У таквим ситуацијама неопходна је хитна медицинска интервенција. У првом тренутку, неопходно је обезбедити стабилност повређеног, не вадити стрелу и позвати хитну помоћ.

Слика 1. Повреда рамена услед пробоја стреле

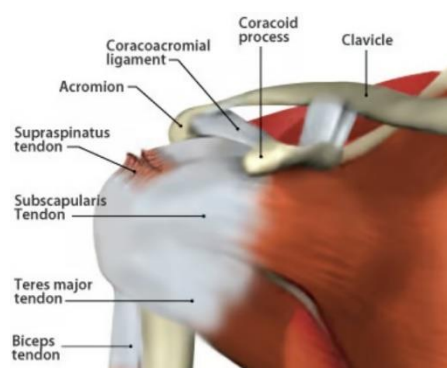
Слика 2. Повреда рамена

Слика 3. Повреда главе

Слика 4. Подлактица – услед удара тетиве

Слика 5. Руптура супраспинатуса

1.2. Мишићно-скелетне повреде

Према студији (Orthopedic Reviews, 2023), 86% пријављених повреда у стреличарству односи се на мишићно-скелетни систем,

Figure 1. Number of archery-related injuries by 10-year age groups from the NEISS database.

Слика 6. Релативни однос повреда у стреличарству у односу на године

укључујући:

- тендинитис супраспинатуса и ротаторне манжетне,
- епикондилитис ("тениски лакат"),
- бол у леђима услед неправилног држања,
- синдром пренапрегнућа флексора прстију.

Најчешћи узроци су: прекомерно оптерећење, неправилна техника и недовољно загревање и истезање.

---

2. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПРВЕ ПОМОЋИ У СТРЕЛИЧАРСТВУ

2.1. Почетни преглед и процена ситуације

При настанку повреде, прво се врши процена безбедности места догађаја, стања повређеног (свест, дисање, пулс) и типа повреде. Уколико је лице без свести или крвари, потребно је:

- позвати Хитну помоћ,
- применити мере оживљавања (ако је потребно),
- зауставити крварење компресијом.

2.2. Указивање прве помоћи код типичних повреда

а) Уганућа и истегнућа:

- одмор (Rest),
- лед (Ice),
- компресија (Compression),
- подизање удова (Elevation) – тзв. RICE протокол.

б) Тендинитис и бол у мишићима:

- ледени облози (15–20 минута, неколико пута дневно),
- одмор и корекција технике,
- увођење вежби истезања и јачања.

в) Повреде коже (ожилци од тетиве):

- чишћење ране,
  - антисептик и стерилна газа,
  - коришћење штитника (arm guard) за превенцију.
-

3. ПРЕВЕНЦИЈА ПОВРЕДА И МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ

3.1. Техничке мере и опрема

Употреба исправне и добро подешене опреме (лук, стреле, штитници, грудна заштита) знатно смањује ризик од повреда. Посебну пажњу треба обратити на:

- тетиву (редовна замена и одржавање),
- дужину стрела (да не буде краћа од препоруке),
- стабилност лукомета и мете.

3.2. Обука и понашање стреличара

Понашање на терену подразумева:

- забрану уласка у зону мете без дозволе,
- сигурно ношење стрела,
- комуникацију у тиму (нпр. команде „пауза“, „слободно“),
- загревање и истезање пре тренинга.

Такође, важно је да сви стреличари знају основе прве помоћи и имају приступ комплету за прву помоћ на терену.

---

4. ЗАКЉУЧАК

Иако стреличарство није контактни спорт, специфичности опреме и положаја тела током гађања захтевају висок ниво опреза и систематичан приступ безбедности. Правилно коришћење опреме, поштовање протокола и добра физичка припрема смањују ризик од повреда. Основна обука из прве помоћи мора бити саставни део образовања сваког стреличара, како би се у хитним ситуацијама могло реаговати брзо и ефикасно.

ЛИТЕРАТУРА

6. <https://fittoplay.org/sports/archery/first-aid/> (приступљено: 20.05.2025.)
7. <https://orthopedicreviews.openmedicalpublishing.org/article/88933-archery-related-musculoskeletal-injuries-an-epidemiological-study-revealing-injury-sites-risk-factors-and-implications-for-prevention> (приступљено: 20.05.2025.)
8. Martinović, Ђ. (2020). Pliometrija. Завод за уџбенике, Београд.
9. American Red Cross. (2022). First Aid/CPR/AED Participant's Manual.
10. World Archery Federation. (2021). Archery Safety Guidelines.
11. Др Симић, В. (2018). Основи спортске медицине. Факултет спорта и физичког васпитања, Београд.